

« zurück blättern vor »

DONDER subst. m., ab 1475; auch *dunder*. 1) ‘Teufel’ – ‘diabel’: [hapax] 2.H.15.Jh. PF IV 754, STP *Dunder diabolus*. – nur STP. 2) ‘der Donner als Fluch: was zum Donner(-wetter)!’ – ‘przekleństwo: niech przypadnie, niech to diabli wezmą’: 1775–1806 Teat.11 9, L *Coż to u dondra zawsze iefśes smutny*. o 1835 TROI *Niech cię d[onder] weźmie*. o (1871) 1900 Bał.Radcy 71, DOR *To ty ją o rękę córki prosiłeś! (...) A bodaj cię dunder świsnął, ha, ha, ha!* o 1872 Mucha nr 17 s.67, WIECZ *Niech ich tam “donder świsnie” z tymi wynalazkami!* o 1875 Kolce s.148, WIECZ *Niechże cię donder świsnie!* o 1894 Gawalewicz Mech. II 23, NKPP *Niech ich dunder...* o 1915 Łęt.A. Błędy 44, WIECZ *“Niech cię dunder świsnie!”* o 1925 Gam.Fata II 176, WIECZ *A, jak kolega zmężniałeś!... Niech cię “donder chlaśnie!”* o (1933) 1935 Tuwim Biblia 40, DOR *Ni w pięć, ni w dziewięć bzdury plótt, cytował biegłych w piśmie, zamroczyl bestia mnie i zwiódl, a niech go dunder świsnie!* o 1952 Past.Komuna 9, DOR *Przysiągłbym, dunder jasny, że było bardziej na prawo*. – L (zan.), SWIL (posp. żart.), SW (żart.), DOR (fraz.). ◇ **Var:** *donder* subst. m., 1775–1806 Teat.11 9, L – L, SWIL, SW; *dunder* subst. m., 2.H.15.Jh. PF IV, STP – STP, SW, DOR. ◇ **Etym:** 1) mhd. *donder*, *dunder* subst. m., ‘Donner’, LEX. 2) nhd. *Donder*, *Dunder* subst. m., ‘Teufel; Donner, (auch als Ausruf und Fluch: “daß dich der Donner...!”)’, GRI. ◇ **Der:** *donderować* v. imp., ‘wettern, fluchen’, 1775–1806 Teat.12 72, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *dunderować* v. imp., ‘wettern, fluchen’, (1926) 1948 Zar.Grusze 10, DOR, zuerst geb. Sw, nur für Inh. 2. ♦ Eine Verbindung zwischen der altpolnischen Entlehnung und dem späteren *donder* / *dunder* besteht nicht. Die Ausdrücke mit *dunder* haben einen scherzhaften Charakter, im Gegensatz zu ↑*szlag*. Vgl. auch die entsprechenden scherzhaft verwendeten Verben (im Deutschen nur *schlagen* und *treffen*).

« zurück blättern vor »